

Θέμα: Μεταναστευτική πολιτική

Μετανάστευση

Ο ν. 2910/2001 αποτελεί στέρεη βάση και, σε γενικές γραμμές, πρόσφορο εργαλείο για την αντιμετώπιση των άμεσων και πιεστικών προβλημάτων της μετανάστευσης στη χώρα μας. Η προσοχή πρέπει να στραφεί στην εφαρμογή της νομοθεσίας, η οποία θα αποτελέσει στην εξεταζόμενη περιοχή τη λυδία λίθο για όλο το σύστημα υποδοχής και ενσωμάτωσης των μεταναστών καθώς και της αντιμετώπισης και διαχείρισης των προβλημάτων τους. Αναγκαία είναι ενπροκειμένω η δημιουργία μιας συνεκτικής, σύγχρονης και αξιόπιστης διοικητικής μηχανής. Εξάλλου, πρέπει να εντοπισθούν από την αρχή τυχόν δυσλειτουργίες κατά την εφαρμογή του συστήματος και να θεραπευθούν ατέλειες και ελλείψεις του.

Η πραγματικότητα των μεταναστευτικών ροών αποτελεί ασφαλώς πρόκληση για την κοινωνία μας. Αποτελεί μια πραγματικότητα με στοιχεία που προοδευτικά εντείνονται και ποιοτικά μεταβάλλονται. Το γεγονός αυτό απαιτεί επαγρύπνηση και άμεσα αντανακλαστικά προσαρμογής κατά την εφαρμογή της μεταναστευτικής νομοθεσίας.

Στη χώρα μας η μετανάστευση έχει ορισμένα χαρακτηριστικά που πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη: οι περισσότεροι μετανάστες προέρχονται αυτή τη στιγμή από την γειτονική Αλβανία, ενώ είναι πιθανό αντίστοιχη ροή –με μικρότερη φυσικά ένταση- να δημιουργηθεί και από άλλες όμορες χώρες. Υπό το φως των εθνικιστικών αναστατώσεων στα Βαλκάνια, η στάση μας πρέπει να είναι στάση επιφυλακής, μελέτης σε βάθος των δεδομένων, παρακολούθησης των εξελίξεων και αποτελεσματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων όπου παρουσιάζονται. Η ανάγκη αυτή καθίσταται ανάγλυφη στην περίπτωση της σοβούσας κρίσης στη FYROM.

Η απώτερη προοπτική της ένταξης άλλων χωρών της νοτιοανατολικής Ευρώπης (Βουλγαρία, Ρουμανία) θα διευκολύνει τη ροή μεταναστών απ'αυτές στην Ελλάδα με νόμιμες κοινοτικές ως επί το πλείστον διαδικασίες. Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να αρχίσουν να προβληματίζονται για τη διασφάλιση μεταβατικού καθεστώτος, ώστε να αποφευχθεί αριθμητικά μη επιθυμητή μετακίνησή τους προς τη χώρα μας. Αλλά και γενικότερα, η μεταναστευτική πολιτική πρέπει εφεξής να συνεκτιμά με προσοχή τα δεδομένα που συνδέονται με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πολλούς μετανάστες δεχόμαστε επίσης από την ανατολή με χώρα διέλευσης την Τουρκία. Η ιδιαιτερότητα των σχέσεων με την χώρα αυτή, προς το παρόν εκτός ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου, θέτει παραμέτρους που επηρεάζουν έντονα τη χάραξη και εφαρμογή της μεταναστευτικής μας πολιτικής. Με την πτυχή αυτή πρέπει να εξακολουθήσει να ασχολείται συστηματικά το Υπουργείο Εξωτερικών, δεδομένου ότι βρίσκεται στο επίκεντρο της διευρυνόμενης ελληνοτουρκικής συνεργασίας σε θέματα ήπιας πολιτικής.

Τα τελευταία χρόνια έχουν ληφθεί μέτρα για τον έλεγχο της παράνομης εισόδου αλλοδαπών στη χώρα. Τα μέτρα αυτά πρέπει, με την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ενταθούν και να γίνουν αποτελεσματικότερα. Αυτό επιβάλλει άλλωστε και η συμμετοχή μας στο σύστημα Σέγκεν.

Βασική παράμετρος της μεταναστευτικής πολιτικής πρέπει να είναι η ενσωμάτωση όσων διαμένουν και εργάζονται νόμιμα στη χώρα με πολιτικές και δράσεις που αναφέρονται στις βασικότερες περιοχές της ζωής των μεταναστών και τον αυτοπροσδιορισμό τους (εκπαίδευση, ασφάλιση, περίθαλψη, κατοικία, μορφές συμμετοχής στα συνδικάτα και στην αυτοδιοίκηση). Σε περισσότερα από αυτά τα ζητήματα παρατηρούνται μεγάλες υστερήσεις.

Όσοι αλλοδαποί διαμένουν και εργάζονται σήμερα στην Ελλάδα και δεν νομιμοποιηθούν με τις διαδικασίες του ν. 2910/2001 και όσοι αργότερα θα εισέλθουν παράνομα στη χώρα αποτελούν ειδική περίπτωση. Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία πρέπει να απελαύνονται. Τούτο όμως δεν είναι πάντοτε άμεσα

εφικτό. Γι' αυτό θα παραμένει πάντοτε στη χώρα ένας αριθμός παράνομων μεταναστών, ο οποίος πάντως με την ασκούμενη πολιτική πρέπει διαρκώς να περιορίζεται. Οι παράνομοι μετανάστες είναι, τέλος, αναπόφευκτο να τυγχάνουν ανθρωπιστικής μεταχείρισης.

Χρήσιμο εργαλείο δουλειάς για την παρακολούθηση του μεταναστευτικού φαινομένου, την υποστήριξη των αρμόδιων αρχών και την επεξεργασία θέσεων πολιτικής είναι η ίδρυση και λειτουργία του Κέντρου Μελέτης της Μετανάστευσης. Γι' αυτό πρέπει να προωθηθεί άμεσα το σχετικό προεδρικό διάταγμα και να ληφθεί μέριμνα για τη λειτουργία του.

Η Ελληνική Κυβέρνηση έχει αναλάβει πρωτοβουλία για την ίδρυση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης Παρατηρητηρίου για τη Μετανάστευση. Η πρόταση φαίνεται να έχει θετική αποδοχή στην Επιτροπή. Αν τελεσφορήσει, η Ελλάδα θα μπορούσε με καλές προϋποθέσεις να διεκδικήσει την έδρα. Η προοπτική αυτή συνδέεται με την σταδιακά συντελούμενη κοινοτικοποίηση της πολιτικής μετανάστευσης, που πρέπει να συνεκτιμάται πάντοτε για τη διαμόρφωση της εθνικής πολιτικής μετανάστευσης.

Διακριτή περίπτωση, υπό ιδιαίτερο διεθνές καθεστώς, αποτελούν οι πρόσφυγες. Μνεία των προσφύγων γίνεται εδώ, γιατί παράνομοι μετανάστες επικαλούνται συχνά την ιδιότητα του πρόσφυγα και προσπαθούν να υπαχθούν στο προστατευτικό καθεστώς των προσφύγων. Το πρόβλημα είναι σύνθετο και παρουσιάζει πολλές πτυχές, γνωστές στις αρμόδιες αρχές.

Πολιτογράφηση αλλοδαπών

Στο ζήτημα αναφέρεται εκτενώς το συνημμένο σημείωμα της 27^{ης} Απριλίου 1999. Όσα σημειώνονται εκεί διαφοροποιούνται εν πολλοίς για τους αλλογενείς μετά τις τροποποιήσεις που επιφέρει ο ν. 2910/2001 για την πολιτογράφησή τους (άρθρα 58 έως 64).

Με τις εν λόγω διατάξεις αναμορφώνονται σημαντικά οι διατάξεις του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας για την πολιτογράφηση αλλοδαπών και αναδιοργανώνεται η αντιμετώπιση των αιτήσεων πολιτογραφήσεως. Έτσι, εκσυγχρονίζεται και φαίνεται να καθίσταται ευχερέστερη η πολιτογράφηση όσων αλλοδαπών αποδεικνύουν την ενσωμάτωσή τους στην ελληνική κοινωνία. Τούτο μένει πάντως να αποδειχθεί στην πράξη ενόψει των όρων που ορισμένες φορές προσδιορίζονται με μεγάλη ευρύτητα για την ενσωμάτωση των αιτούντων στην ελληνική κοινωνία (λ.χ. επαρκής γνώση ελληνικής γλώσσας, ελληνικής ιστορίας και γενικά ελληνικού πολιτισμού, άρθρο 58 παράγραφος 2β).

Και ενπροκειμένω προέχει η παρακολούθηση της εφαρμογής των νέων διατάξεων και της λειτουργίας των υπηρεσιών, ώστε να διορθωθούν δυσλειτουργίες και πλημμέλειες. Είναι επίσης αναγκαίο να αποτιμάται περιοδικά η απόδοση των νέων ρυθμίσεων, προκειμένου να τροποποιηθεί σε εύθετο χρόνο η νομοθεσία και να βελτιώνονται οι διοικητικές πρακτικές.

Αθήνα, 15 Ιουνίου 2001

Dis.E(2)/GK/Metanastevsi.doc/15.6.2001/p.1-4/md